

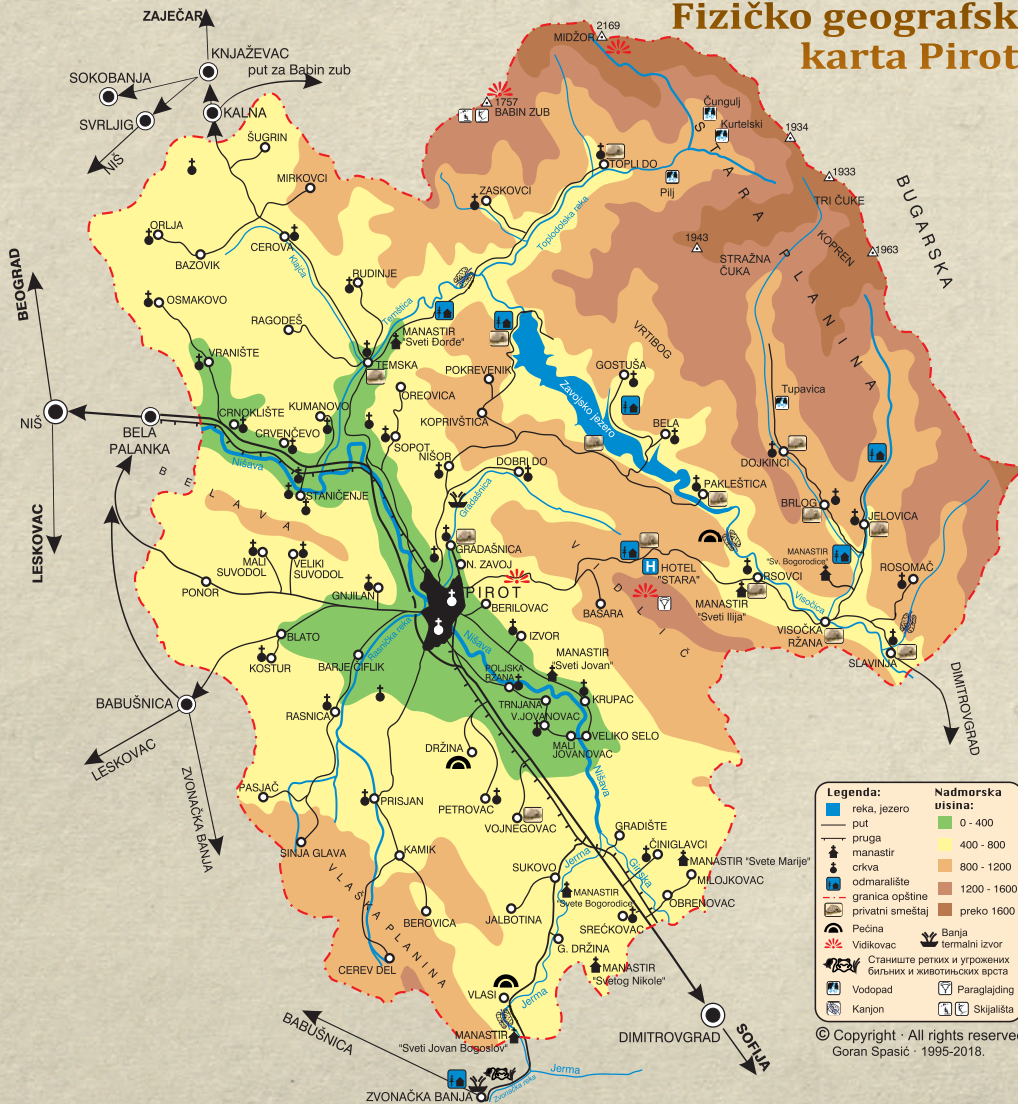
МАНАСТИРИ И ЦРКВЕ

MONASTERIES AND CHURCHES

Fizičko geografska karta Pirot

„Вера човекова није друго него отварање
врата душе и допуштање Богу да уђе”

Владика Николај Велимировић

Очување сопственог идентитета, културног и духовног наслеђа најбоље се манифестује кроз бројне споменике културе, а посебно кроз манастире и цркве. Пирот је због великог броја цркви и манастира на тако малом простору познат и под именом “Мали Јерусалим”. Према сачуваним записима након ослобођења од Турака у том периоду постојало је 13 манастира и 72 цркве. Данас у пиротском крају постоји преко 45 цркави и манастира. Град Пирот и Туристичка организација Пирот улажу у очување и промоцију пиротских светиња, уз значајан развој културног и верског туризма.

“A man’s faith is nothing else but opening the
door of his soul and letting God in”

Vladika Nikolaj Velimirovic

The best witness of preservation of our own identity, cultural and spiritual legacy are numerous cultural monuments, especially monasteries and churches. Piroth is also known as “Little Jerusalem” because of many monasteries and churches on its territory. According to the preserved documents from the period after the liberation from the Turks, there were 13 monasteries and 72 churches in this area. Nowadays there are over 45 monasteries and churches in the area of Piroth municipality.

Манастир Св. Јован Богослов XIV век

Манастир Св. Јован Богослов у народу познатији као “Погановски манастир”, налази се на левој обали реке Јерме у близини Димитровграда, задужбина је властелина Константина Дејановића, с краја XIV века. После његове смрти, старање о манастиру преузима његова ћерка Јелена, супруга византијског цара Манојла II Палеолога. Црква је осликана век касније о чему сведочи натпис изнад улаза по коме су радови завршени октобра 1499.год. Галерија фресака укупне површине око 360м² убраја се у највиша сликарска остварења на Балкану. Од јула 1879.до новембра 1920.манастир се налазио у саставу Бугарске. У манастиру је чувана једна од најлепших икона (тзв.двострука икона) с краја XV века поклон царице Јелене, на којој су с једне стране ликови Богородице и Јована Богослова, а са друге чудо у Латонском манастиру, а данас се са још неким драгоценостима из Погановског манастира налази у збирци крипте цркве светог Александра Невског у Софији. Манастир Свети Јован Богослов је већ петнаест година домаћин учесника „Међународне ликовне колоније Погановски манастир“. Под заштитом је државе од 1949. године.

Monastery of St. John the Divine from XIV century

Poganovo Monastery or Sv. John the Divine Monastery is situated on the left riverbank of the Jerma near the municipality of Dimitrovgrad. It is the endowment of Konstantin Dejanovic, a nobleman, and it dates back to the end of XIV century. After his death, his daughter Jelena, who was a wife of the Byzantine emperor Manojlo II Paleolog, took the tendance over the monastery. The church was painted one century later, as the works on the monastery were finished in October 1499. The gallery of frescoes that covers the 1499. The gallery of frescoes that covers the surface area of 360 m2 is among one of the most important masterpieces in the Balkans. Since July 1879 till November 1920 the monastery was on the Bulgarian territory. The monastery preserved one of the most beautiful icons (so called „Double Icon“) that dates from the end of the XV century and it was a gift from the empress Jelena. On one side of the icon Mother of Christ and Jovan Bogoslov are painted, while the miracle in the monastery of Laton is painted on the other side. Nowadays, this icon, as well as some other relics of Poganovo monastery, are kept in a collection in the crypt of the St. Alexander Nevsky Cathedral in Sofia. For 15 yeras monastery Poganovo has been hosting „The International art collony of Poganovo monastery“. This monastery has been under the protection of the state since 1949.

Манастир Пресвете Богородице у селу Суково, XIX век

18км. источно од Пирота, на десној обали реке Јерме, у близини села Суково смештен је манастир посвећен Успењу Пресвете Богородице у народу познатији као Суковски манастир. Градња манастира трајала је од 1857. до 1859. године о чему сведочи натпис изнад прозора на западној фасади. Сам манастир живописан је 1869. године. Зидна декорација представља хронолошки пресек историје Старог завета, хришћанске и српске цркве. Манастир је грађен на темељима знатно старијег храма. Јединствен је по томе што је Свети Христифор насликан са магарећом главом и као таква фреска је изузетно ретка у иконографији и фрескосликарству. Под заштитом је државе од 1968. године. Посета манастиру Пресвете Богородице изазива велико интересовање у суседној Републици Бугарској и Македонији.

Monastery of St. Mother of Christ in village Sukovo from XIX century

The Monastery of St. Mother of Christ, or Sukovo monastery, as it is well-known, is situated 18km east of Pirot, on the right bank of the Jerma river and near village Sukovo. This monastery is dedicated to the Ascending of St. Mother of Christ. The construction of the monastery lasted from 1857 till 1859, as testified by the inscription above the windows on the west facade. The monastery itself was painted with frescoes in 1869. The wall decoration represents a chronological history of the intersection of the Old Testament, Christian and the Serbian Church. The monastery was built on the foundations of a much older temple. This monastery has a unique fresco of St. Hristifor with a donkey's head, an image which is very rare in iconography and fresco painting. It has been under the protection of the state since 1968.

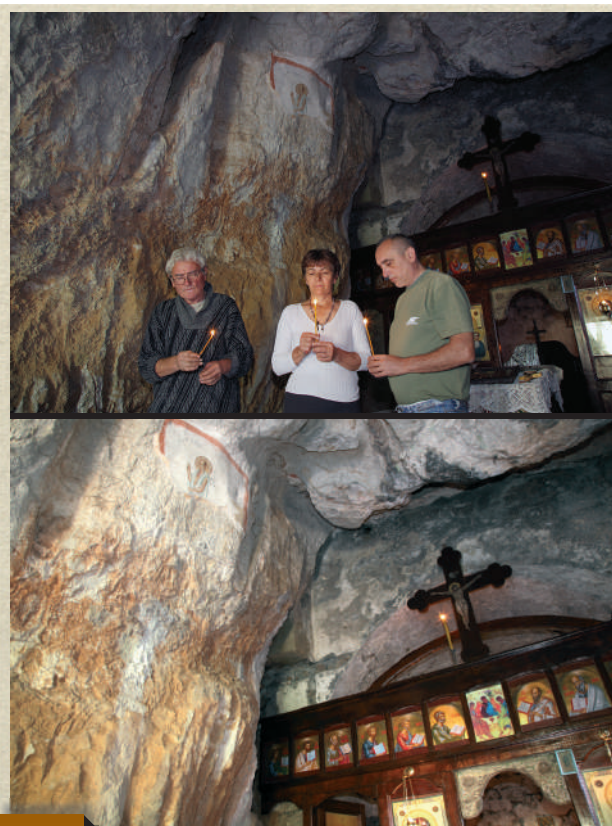
Манастир Св.Ѓорђе у селу Темска, XIV век

Манастир са црквом Св. Ѓорђа налази се на 2 км од села Темска у правцу Топлог дола, односно 17 км од Пирота. Задужбина је породице Дејановић из XIV века. Црква је дело предузимљивих монаха и побожних сељака из околине. Главни део цркве саграђен је пре 1576. године, а зидови су прекривени фрескама током маја и јуна те године. Посебну архитектонску вредност манастирске целине представља монументални конак из 18. века, какав не постоји ни у једном српском манастиру и представља аутентичан стил градње поднебља југоисточне Србије. Манастир је изузетно посећен током целе године и представља важан локалитет у туристичкој понуди Пирота.

St. George Monastery in village Temska, from XIV century

St. George Monastery is located at about 2km from village Temska towards village Topli Do, and at 17km from Pirot. It is the endowment of the Dejanovic family from XIV century. The church is a product of work of diligent monks and devoted villagers from this area. The main part of the church was built before 1576, and the walls were painted with frescoes in May and June of 1576. Exceptional architectural value of this monastery is represented by monumental accommodation building from XVIII century, unique among Serbian monasteries. Furthermore, it represents authentic construction style of the area of south-east Serbia. The monks in this monastery prepare ointments from medicinal herbs based on traditional recipes, the ointments which can help in the treatment of certain skin diseases. The Monastery has been under the protection of the state since 1948.

Црква Св. Петра и Павла, Пећинска црква, XIII век, село Рсовци

На Старој планини, у пећини брда Калик код села Рсовци, удаљеног 22 км од Пирота, налази се црква Св Петра и Павла (XIII век), познатија као Пећинска црква. Јединствена је по много чему, најпре сама њена локација у пећини. Позната је по томе што на северном зиду овог светилишта стоји јединствена у хришћанству фреска Исуса Христа познатија као Исус Младенац на којој је он осликан као млад и ћелав, па према стилу и бојама, фреска припада средини или другој половини XIII века. Верује се да је црква или испосница уређена и осликана када је у тадашњу Србију стигао велики број испосника из Синаја. Пећинска црква у селу Рсовци је под заштитом државе као културно добро од 1981. године.

Church of St. Peter and Paul, Cave Church in village Rsovci from XIII century

The Church of St. Peter and Paul (XIII century), also known as Cave Church, is a church on Stara Planina mountain, in a cave of Kalik hill near village Rsovci, 22 km far from Pirot. It is unique in many ways, primarily because of its location - it is in a cave. This church is famous for a fresco on the north wall of this sanctuary which is unique in Christianity, a fresco of Jesus Christ known as "Young Jesus". Jesus is here portrayed as young and bald. By its style and colours, this fresco dates from the middle or the second half of XIII century. It is believed that this church or hermitage was decorated and painted in the period when many ascetics from Sinai arrived in Serbia. Cave Church in village Rsovci has been under the protection of the state as a cultural monument since 1981.

Црква Рођења Христовог, 1834. године, Пирот

Налази се у самом центру града на пазарској страни, позната је и као Стара црква. Посвећена је празнику Рођења Христовог а грађена је добровољним прилозима богатјих људи. Ово је један од ретких храмова у овом делу Балкана у који се улази силажењем низ неколико степеника. Сам храм је тако грађен јер је морала да се испоштује одлука да црква не угрожава доминацију оближње џамије. Поред саме цркве била је зграда Митрополије. О њој се за сада мало зна осим да је изгорела у пожару. Како због архитектонске тако и због историјске вредности 1986.г. проглашена је за културно добро.

Church of Nativity in Piroth, dating back from 1834

This church is located in the very heart of Pazar, a part of Piroth. It is also known as the Old Church. It is dedicated to the celebration of birth of Christ and it was built from the donations of wealthy citizens. This is one of the rare temples in this part of the Balkans that has an entrance with few descending stairs. The church was built that way because it had to respect the decision not to threaten the dominance of the nearby mosque. Next to the church was the Metropolitanate. However, little is known about it, apart from the fact that it was destroyed by fire. The church was declared a cultural heritage in 1986 because of its architectural and historical value.

Саборна црква у Тијабари, XIX век, Пирот

Налази се у старом делу града познат као Тијабара. Саборна црква саграђена је од добровољних прилога "благочестивих православних хришћана града Пирота. Сви пиротски еснафи су учествовали са једном четвртином у финансирању градње а касније и одржавању цркве. Због тога може да се каже да је Саборна црква задужбина занатлија и радника.

Congregational Church in Tijabara, from XIX century

It is located in the old part of the town known as Tijabara. Congregational Church was built by voluntary contributions from "devout Orthodox Christians from Pirot". All the town guilds participated with a quarter in the financing of the construction and later in the maintenance of the church. Therefore, it can be said that the church was founded by craftsmen and workers.

Црква Св. Тројице, Рудиње

Црква Св. Тројице, Извор

Црква Св. Петке, Орља

Цркве и манастири на подручју Града Пирота

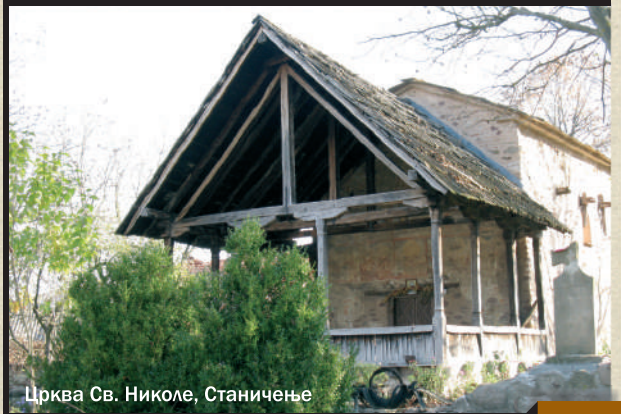
- Манастир Св. Јован Богослов - "Погановски манастир" - 14.век, под заштитом је државе
- Црква Рођење Христово у Пироту или пазарска црква, 19. век
- Саборна црква у Тијабари, Пирот, 19.век
- Манастир Св. Богородице, село Суково, 19.век
- Манастир Св. Ђорђа, село Темска, 14.век
- Црква Св. Петра и Павла или Пећинска црква, село Рсовци, 13.век
- Манастир Св. Богородице, село Височка Ржана, 18. век
- Црква Св. Ђорђа, село Осмаково, 15.век
- Црква Св. Николе, село Крупац, друга половина 17. века
- Манастир Св. Јован, село Крупац, спомен црква из друге половине 18.века
- Црква Св.Тројице, село Рудиње,19.век
- Црква Св. Архангела Михаила, село Чиниглавци, саграђена 1858. године
- Црква Св. Унуфрија, село Базовик, саграђена 1868.године
- Црква Св. Николе, село Бела, саграђена 1854.године
- Црква Св. Параскеве, село Брлог, саграђена 1878. године
- Црква Св. Јована Крститеља, село Гостиша, обновљена 1835. године саграђена на темељима старијег храма
- Црква Св. Параскеве, село Градашница, саграђена у другој половини 19.века
- Црква Св. Николе, село Дојкинци, 15.век
- Црква Св. Јована, раније Вазнесење Господње, село Добри До, саграђена 1849.године на темељима старијег храма
- Црква Св. Ђорђа, село Засковци, 1901.година
- Црква Вазнесења Господње, Завој, 16.век (потопљена)

Churches and monasteries in the city of Pirot

- Monastery of St. John the Divine – XIV century
- Church of Birth of Christ in Pirot, XVIII century
- Congregational Church in Tijabara, Pirot, XIX century
- Monastery of St. Mother of Christ, village Sukovo, 1857.
- Monastery of St. George, village Temska, XIV century
- Church of St. Peter and Paul (Cave church), village Rsovc, XIII century
- Monastery of St. Mother of Christ, village Visočka Ržana, XVIII century
- Church of St. George, village Osmakovo, XV century
- Church of St. Nicolas, village Krupac, second half of the XVII century
- St. John Monastery, village Krupac memorial church from the second half of the XVIII century
- Holy Trinity Church, village Rudinje, XIX century
- St. Archangel Michael Church, village Činiglavci, built in 1858.
- Church of St. Unufrije, village Bazovik, built in 1868.
- St. Nicolas Church, village Bela, built in 1854
- St. Parascheva Church, village Brlog, built in 1878.
- Church of St. John the Baptist, village Gostuša, rebuilt in 1835 on the foundations of older temple
- Church of St. Parascheva, village Gradašnica, built in the second half of the XIX century
- Church of St. Nicolas, village Dojkinci, XV century
- Church of St. John, earlier, Church of the Ascending of God, village Dobri do, built in 1849. on the foundations of an older temple
- Church of St. George, village Zaskovci, built in 1901.
- Church of the Ascending of God, village Zavoj, XVI century (flooded)

Црква Св. Николе, Станичење

Црква Св. Параскеве, Брлог

Црква Св. Параскеве, Топли До

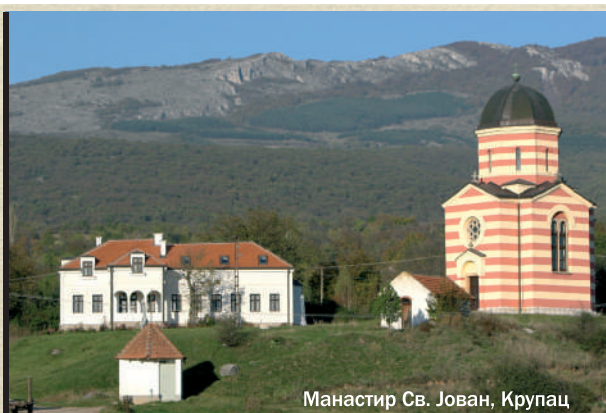
Копривштички крст

Црква Св. Архангела Михајла, Паклештица

- Црква Св. Тројица, село Извор, саграђена 1883. године
- Црква Св. Харалампија, село Костур, саграђена 1864.године
- Црква Св. Параскеве, село Росомач, саграђена 1868.године
- Црква Св. Бесребреника, село Расница, 18.век
- Црква Св. Богородице, село Сопот, саграђена 1849.године
- Црква Св. Илије, село Срећковац, саграђена 1876. године
- Црква Св. Игњата, село Велики Суводол, саграђена 1838.године
- Црква Св. Параскеве, село Темска, 15.век
- Црква Св. Петке, село Церова, саграђена 1875 године.
- Манастир Св. Марије, село Чиниглавци, саграђен 1858.године
- Црква Св. Петра и Павла, село Црноклиште, саграђена крајем 16.и почетком 17.века
- Црква Св. Илије, село Црвенче, 19.век
- Црква Св. Параскеве, село Топли До, 19.век
- Црква Св. Петке, село Орља, обновљена на темељима старије цркве из 14.века
- Црква Св. Архангела Михаила, Паклештица, 19.век
- Црква Св. Николе / Св. Петке, село Станичење, 13.век
- Црква Св. Саве, село Велики Јовановац, градња почела 1938.године, а поновна градња започета 2009. године
- Манастир Св. Николе, Планиница, 16.век
- Црква Св. Тројице, село Јеловица, 19.век
- Црква Св. Илије, село барје Чифлик, 19.век
- Црква Св. Архангела Михаила, село Пољска Ржана, 21.век
- Црква Св. Пантелејмона, село Враниште, 1846. године
- Црква Св. Ђорђа, село Нишор, саграђена крајем 19. и почетком 20.века, обновљена у 21.веку

- Holy Trinity Church, village Izvor, built in 1883
- Church of St. Haralampije, village Kostur, built in 1864.
- Church of St. Parascheva, village Rosomač, built in 1868.
- St. Besrebrebnika Church, village Rasnica, from the end of the XVIII century
- Church of Saint Mother of Christ, village Sopot, built in 1849.
- St. Elijah Church, village Srečkovac, built in 1876
- Church of St. Ignjat, village Veliki Suvodol, built in 1838
- Church of St. Parascheva, village Temska, XIX century
- Church of St. Petka, village Cerova, built in 1875
- St. Mary Monastery, village Činiglavci, built in 1858
- St. Peter and Paul Church), village Crnoklište, built at the end of the XVI and the beginning of XVII century
- Church of St. Elijah, village Crvenčevo, XIX century
- St. Parascheva Church, village Topli do, XIX century
- St. Petka Church, village Orlja, rebuilt on the foundations of an older church from the XIV century
- Church of St. Archangel Michael, village Pakleštica, XIX century
- Church of St. Nicolas/St. Petka, village Staničenje, XIII century
- Church of St. Sava, village Veliki jovanovac, construction started in 1938 and continued in 2009.
- Monastery of St. Nicolas, village Planinica, XVI century
- Holy Trinity Church, village Jelovica, XIX century
- St. Elijah Church, village Barje Čiflik, XIX century
- St. Archangel Michael Church, village Poljska Ržana, XXI century
- Church of St. Panteleimon, village Vranište, 1846
- Church of St. George, village Nišor, built in the end of the XIX and early XX century, rebuilt in the XXI century

Манастир Св. Јован, Крупац

Црква Св. Тројице,
Јеловица

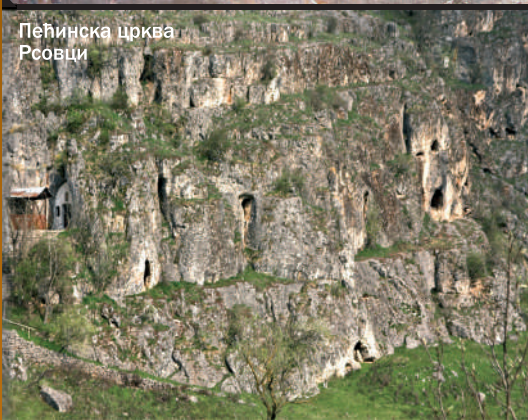

Манастир Св. Никола,
Планиница

Манастир Св. Никола, Планиница

Пећинска црква
Рсовци

Црква Св. Николе, Станичење

Црква Св. Параскеве, Градашница

Манастир Св. Јован Богослов, Поганово

Манастир
Св. Богородице,
Врело

Туристичка организација Пирот
Србија, Пирот, Српских владара 77

Tourist organization of Pirot
Serbia, Pirot, Srpskih vladara street 77

www.topirot.com
top010@mts.rs

tel +381 10 320 838
fax +381 10 320 839

Дођите на Стару планину високо,
одморите душу и око!

MANASTIRI I CRKVE (sedmo izdanje)

Izdavač:
Turistička organizacija Pirot

Za izdavača:
Bratislav Zlatkov, direktor

Lektor i korektor teksta na srpskom:
Dragana Nejčković

Prevod:
Jovana Kapešić

Tekst priredio:
Dragan Jovanović, dipl. org. za turizam i ugostiteljstvo
Bratislav Zlatkov, profesor geografije

Dizajn brošure:
Milan Branković

Fotografije:
TO Pirot, Dragan Bosnić,
Dragan Jovanović, Igor Đorđević,
Aleksandar Čirić, Robert Ilić

MONASTERIES AND CHURCHES (seventh edition)

Publisher:
Tourist organization of Pirot

For the publisher:
Bratislav Zlatkov, Director

Lecturer and corrector of the text in Serbian:
Dragana Nejčković

Interpreter and editor:
Jovana Kapešić

Text prepared by:
Dragan Jovanović, degree in tourism and catering
Bratislav Zlatkov, professor of geography

Design:
Milan Branković

Photos:
TO Pirot, Dragan Bosnić,
Dragan Jovanović, Igor Djordjevic,
Aleksandar Čirić, Robert Ilić

Štampa:
Birograf Comp d.o.o. Beograd

Tiraž: 3.000 primeraka
Pirot, novembar 2020.

Printing:
Birograf Comp d.o.o. Belgrade

Circulation: 3,000 copies
Pirot, november 2020.

CIP - Katalogizacija u publikaciji -
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

338.48-6.2(497.11)(036)

ЈОВАНОВИЋ, Драган, 1968-

Манастири и цркве = Monasteries and churches / [tekst priredio, text prepared by Dragan Jovanović, Bratislav Zlatkov] : [prevod, interpreter Jovana Kapešić] : [fotografije, photos Dragan Bosnić, ... [et al.]] -- 7. izd. -- Pirot : Turistička organizacija "Pirot" = Tourist organisation of Pirot, 2020 [Beograd : Birograf comp.]. -- [20] str. : fototp. ; 16 x 16 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 3.000.

ISBN 978-86-913191-7-5

1. Златков, Братислав, 1981- [приређивач, сакупљач]

а) Цркве -- Пирот и околина -- Водичи б) Манастири -- Пирот и околина -- Водичи

COBISS.SR-ID 27120649

Korišćena literatura:

- Geografija Ponišavlja, Dr. Stevan M. Stanković
- Turistička geografija, Prof. dr. Jovan Dinić, Beograd, 1993.g.
- Sajt JP "Srbija šume", www.srbijasume.rs
- Upoznaj Pirot i okolinu, Dragan Jovanović

Used literature:

- Geography of Ponišavlje, Dr Stevan M. Stanković
- Tourist geography, Mđ Jovan Dinić, Belgrade, 1993.
- Website JP Serbia Forest, www.srbijasume.rs
- Discover Pirot and environment, Dragan Jovanović